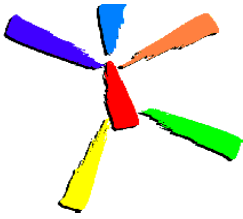

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

faglig samordning av tiltak for mennesker med rusrelaterte problemer

Kommunal- og regionaldepartementet
Akersgata 59, Postboks 8112 Dep.

0032 Oslo
postmottak@krd.dep.no

Oslo, 25. november 2011

Hørings svar – NOU 2011:15 ”Rom for alle” – En sosial boligpolitikk for fremtiden

Kommunal- og regionaldepartementet ber om høringsinstansenes syn på NOU ens analyser, vurderinger og forslag.

Fortsatt en lang vei å gå?

Noen generelle merknader:

Fagrådet innen rusfeltet i Norge (Fagrådet) er glad for å kunne bidra med dette hørings svaret.

Sosial boligpolitikk er et viktig tema for rusfeltet. Det finnes antageligvis ikke et tema som er viktigere i hverdagen for mennesker som sliter med rusproblematikk. Mange av de som er registrert bostedsløse i Norge i dag og de som er vanskeligstilte på boligmarkedet har utfordringer i forhold til rusproblematikk/rusavhengighet.

En dreining i tverrfaglig spesialisert behandling for rusavhengighet mot mer polikliniske behandling og kortere døgnbehandling sammen med Samhandlingsreformen gjør sosial boligpolitikk viktig i årene fremover.

Kompetanse på boligsosialt arbeid er nødvendig for å lykkes. Spesielt gjelder dette i forhold til klienter med rusutfordringer og psykiske lidelser. Det vil naturligvis ta lang tid for en kommune å opparbeide seg denne kompetansen. Dette vil gjelde alle de kommunale tjenestene som trengs med tjenesteytere uten kompetanse på rusavhengighet. Det finnes fortsatt moralisme og mangel på kompetanse som gjør at mange rusavhengige ikke får den hjelpen de skal ha.

Viktig fremover er nyanseringen i forholdet mellom bolig og tjenester. Fokus bør være på *tjenestene* som kommunen og spesialisthelsetjenesten skal tilby i boligene. Det er ikke boligen som er egnet, men oppfølgingen som skal gis. Det er oppfølgingen som må tilpasses beboerne og ikke omvendt, beboeren som må tilpasses boligen.

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

Nedre Slottsgate 7, 0157 Oslo
telefon 22 42 44 77
e-post: fagraadet@rusfeltet.no
www.rusfeltet.no
organisasjonsnummer 975 688 623

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

faglig samordning av tiltak for mennesker med rusrelaterte problemer

«Housing first» høres ut til å være en tilnærming til boligsosialt arbeid som det er verdt å se mer på (Velferd og bolig Om boligsosial (sam-) arbeid, Lars-Marius Ulfrstad, Kommuneforlaget, 2011.) Og det er også av avgjørende betydning at vi blir enige om hva en bolig faktisk er.

Fagrådet støtter utvalgets forslag om flere boliger og mer fokus på riktige tjenester til rusmiddelavhengige, og rusmiddelavhengige med dårlig psykisk helse. Fagrådet ser med økende bekymring på at Samhandlingsreformens økonomiske drivkraft overfor kommunene ikke gjelder TSB, dvs. økonomisk medansvar for pasienter i spesialisthelsetjenesten og ansvar for utskrivningsklare pasienter.

Vi vil spesielt kommentere og komme med innspill til disse punktene:

- Fokus på unge
- Boliger til psykiske syke og rusavhengige, ROP.
- Lovfestet rett til bolig
- Spesialisthelsetjenesten/TSB og bolig
- Forholdet mellom stat og kommune

Kapittel 9 Kommunal utleie

Flere egnede boliger til personer med rusavhengighet, alvorlig psykiske lidelser og dobbeltdiagnose

Det foreslås en satsing på egnede boliger for personer med rusavhengighet, psykiske lidelser og dobbeltdiagnoser.

Fagrådet støtter forslaget og fremhever nødvendigheten av at det også følger med tilstrekkelig tilskudd til bo oppfølging og andre nødvendige tjenester.

Kapittel 10 Arbeidet med bostedsløshet

Unge bostedsløse

Det har vært en jevn økning av unge bostedsløse siden 2003. Og de mindre kommunene har andelsmessig flest unge bostedsløse. Utvalget foreslår at kommuner utarbeider en felles bolig- og omsorgsstrategi for ungdom.

Fagrådet støtter dette forslaget.

Oppfølgingstjenester i bolig

En betydelig satsing på boliger for personer med rusavhengighet og psykiske lidelser, sammen med bedre oppfølgingstjenester og kompetanseutvikling skal gi kommunene bedre muligheter til å løse de største boligsosiale utfordringene. Utvalget foreslår derfor at det gjennomføres en målrettet satsing med tilskudd til 500 boliger hvert år de neste fem årene for personer med rusavhengighet og psykiske lidelser.

Fagrådet støtter utvalgets forslag til tiltak.

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

Nedre Slottsgate 7, 0157 Oslo
telefon 22 42 44 77
e-post: fagraadet@rusfeltet.no
www.rusfeltet.no
organisasjonsnummer 975 688 623

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

faglig samordning av tiltak for mennesker med rusrelaterte problemer

Bolig som en del av behandlingen

I Stoltenbergutvalgets rapport om narkotika ble det foreslått at en trygg bosituasjon bør defineres som en del av behandlingen og legges inn i IP. Utvalget støtter opp om forslaget. En stabil bosituasjon er en forutsetning for vellykket behandling. Utvalget mener at spesialisthelsetjenesten (Rus og psykiatri) har ansvar for å starte en prosess med kommunen for å etablere et egnet botilbud i god tid før utskrivelse. Brukere skal ikke skrives ut uten at det er et egnet botilbud i kommunen. Å sende brukere tilbake til kommunen uten egnet bosted kan reversere behandlingseffekter og hindre rehabilitering.

Fagrådet støtter utvalgets forslag. Det er samtidig viktig å presisere at vurdering til TSB gjøres på grunnlag av helsebehov, ikke på grunnlag av hensyn til bolig eller økonomi. Det er en opplevelse i spesialisthelsetjenesten at det startes for sent å fokusere på hva som skal være på plass etter døgnbehandling og at alt for mange pasienter skrives ut til ikke-egne boliger. Og det er en risikofaktor for pasienten. Det er også slik at mange pasienter skrives ut ikke-planlagt. Det burde eksistere rutiner for å håndtere slike situasjoner i forhold til bolig. Bruk av IP er et viktig verktøy for planlegging før, under og etter behandling.

Kapittel 12 Rollefordelingen mellom stat og kommune

Husbankens fremtidige rolle

Forslag om at Husbankens rolle overfor kommunene som boligsosial støttespiller må forsterkes og videreutvikles og gis mandat til å samordne den statlige innsatsen innenfor den sosiale boligpolitikken.

Regjeringen fastsetter den nasjonale overordnede boligpolitikken hvor det overordnede målet er en trygg og god bolig for alle. Men det er kommunene som står for den praktiske gjennomføringen av politikken. Utfordringer og innsats i kommunene varierer lokalt.

Det er kommunenes ansvar å skaffe såkalt vanskeligstilte et sted å bo. Samtidig er det Husbanken - som er et statlig organ - som disponerer de boligøkonomiske virkemidlene. Det er viktig å sikre at de midlene og kompetansen som Husbanken besitter kommer brukerne til gode og er nære nok brukerne. Det er mulig å se for seg at virkemidlene Husbanken disponerer overføres til kommunene. På den måten gis kommunene ansvar og virkemidler for en kommunal boligpolitikk.

Samtidig vet vi at det er like mange bostedsløse i dag som for 10 år siden etter etableringen av Prosjekt bostedsløse (2001-2004) og den nasjonale strategien På vei til egen bolig (2005-2007). Bruken av midlertidige boliger er stigende og lengden overskrider ofte den anbefalte lengden på 3 måneder (Johannessen, Dyb: På ubestemt tid, NIBR-rapport 2011:13)

Fagrådet støtter forslaget om å forsterke og videreutvikle Husbanken med mandat til å samordne den sosiale boligpolitikken. Det er samtidig viktig at Husbanken har

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

Nedre Slottsgate 7, 0157 Oslo
telefon 22 42 44 77
e-post: fagraadet@rusfeltet.no
www.rusfeltet.no
organisasjonsnummer 975 688 623

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

faglig samordning av tiltak for mennesker med rusrelaterte problemer

fleksible ordninger og representerer en samlet statlig innsats. Kommuner må kunne søke om midler til både kompetanseutvikling, boliginvestering og oppfølgingstjenester samtidig. Husbanken må være kommunens støttespiller og være lydhør for lokale behov.

Lovfeste det kommunale ansvaret for å skaffe boliger til vanskeligstilte.

Utvalget foreslår å endre forslaget til ny kommunal helse- og omsorgslov og endre lov om sosiale tjenester i NAV slik at kommunen får et tydelig ansvar for nødvendig hjelp til å skaffe bolig og plikt til å finne midlertidig botilbud. Utvalget er delt i dette forslaget. 6 medlemmer støtter det, mens 4 mener at dagens lovgivning er tilstrekkelig. Videre foreslår utvalget at midlertidige botilbud ikke skal gis for lenger enn totalt tre måneder.

Fagrådet mener at kommunens ansvar for å skaffe boliger til vanskeligstilte bør lovfestes. Det innebærer at det bør defineres hva som skal ligge i begrepet vanskeligstilt. Det medfører en endring fra et medvirkeransvar til et lovfestet kommunalt ansvar for å skaffe boliger til vanskeligstilte. Kommunens plikter blir tydeligere. Dette innebærer ikke at kommunen har plikt til å skaffe alle en bolig. Det er for den enkelte et eget ansvar og plikt å skaffe seg bolig.

Fagrådet støtter utvalgets forslag om at midlertidig botilbud ikke skal gis for lenger enn totalt tre måneder.

Med vennlig hilsen
Fagrådet innen rusfeltet i Norge

Erling Pedersen
Leder

Bente Øfsti
Nestleder

Fagrådet innen Rusfeltet i Norge - Rusfeltets Hovedorganisasjon

Nedre Slottsgate 7, 0157 Oslo
telefon 22 42 44 77
e-post: fagraadet@rusfeltet.no
www.rusfeltet.no
organisasjonsnummer 975 688 623